

Evropski svet

Bruselj, 2. oktober 2020
(OR. en)

EUCO 13/20

CO EUR 10
CONCL 6

DOPIS

Pošiljatelj: generalni sekretariat Sveta

Prejemnik: delegacije

Zadeva: Izredno zasedanje Evropskega sveta (1. in 2. oktober 2020)
 – sklepi

Pošiljamo vam sklepe, ki jih je Evropski svet sprejel na navedenem zasedanju.

I. COVID-19

1. Evropski svet je poglobljeno razpravljajal o obvladovanju pandemije COVID-19. Odločen je, da si bomo v teh težkih razmerah stali ob strani, in poziva Svet, naj si skupaj s Komisijo še bolj prizadeva za skupno usklajevanje ter dodatno spodbudi dejavnosti za razvoj in distribucijo cepiva na ravni EU. Evropski svet bo to vprašanje redno obravnaval.

II. ENOTNI TRG, INDUSTRIJSKA POLITIKA IN DIGITALNA RAZSEŽNOST

2. Pandemija COVID-19 bo imela dolgoročne posledice za evropsko in svetovno gospodarstvo. Ob njej se jasno kažejo tako aduti Evrope kot njene odvisnosti. Močna gospodarska osnova še nikdar ni bila tako bistvena za vključujočo in trajnostno rast, konkurenčnost, delovna mesta, blaginjo in vlogo Evrope na svetovnem prizorišču.
3. Evropski svet se je julija dogovoril o svežnju za okrevanje, ki je doslej brez primere, v protiutež učinkom pandemije COVID-19 na naša gospodarstva in družbe ter v spodbudo tako močnemu okrevanju Evrope kot tudi preobrazbi in reformi naših gospodarstev. Oba stebra okrevanja, tj. zeleni prehod in digitalna preobrazba, se medsebojno krepita in bosta skupaj z močnim in globokim enotnim trgom utirala pot novim oblikam rasti, spodbujala kohezijo in konvergenco ter krepila odpornost EU. Doseganje strateške avtonomije ob ohranjanju odprtega gospodarstva je eden od ključnih ciljev Unije.

Enotni trg in industrijska politika

4. Evropski svet poudarja, da je treba čim prej preiti nazaj na normalno delujoč enotni trg. Vendar to ni dovolj: iz krize zaradi COVID-19 se bomo marsičesa naučili, lotili se bomo preostalih razdrobljenosti, ovir in pomanjkljivosti ter postali še ambicioznejši. Evropski svet potrjuje Sklepe Sveta z dne 21. septembra 2020 o poglobljenem enotnem trgu za trdno okrevanje in konkurenčno, trajnostno Evropo, konkretnije pa poziva k:

- doslednemu izvajanju in strogemu izvrševanju pravil enotnega trga v skladu z akcijskim načrtom Komisije za uveljavljanje enotnega trga;
 - odstranitvi preostalih neupravičenih ovir, zlasti na področju storitev, in izogibanju novim oviram;
 - posodobitvi evropskega okvira za konkurenčnost, da bo ta res lahko kos izzivom zelenega prehoda, digitalne preobrazbe in spreminjajočega se globalnega konteksta. Ta okvir mora zagotavljati jasna pravila za gospodarske subjekte in podpirati inovacije, tudi v digitalnem sektorju. Preučiti bi bilo treba možnost, da se sprejmejo pravila o sistemski vlogi in odgovornostih spletnih platform z znatnimi omrežnimi učinki. Evropski svet z zanimanjem čaka na izid pregleda pravil o konkurenci, ki ga trenutno izvaja Komisija, pri čemer je prve rezultate po načrtih pričakovati v letu 2021. V tem kontekstu je treba upoštevati učinke globalizacije in vzpon digitalnega gospodarstva;
 - oblikovanju novega sistema globalnega gospodarskega upravljanja, ki bo temeljil na ambiciozni in uravnoteženi agendi proste trgovine in v katerega središču bo STO, pri čemer se moramo ščititi pred nepoštenimi praksami in zlorabami ter zagotoviti vzajemnost. Treba bi bilo nadgraditi uredbo o uveljavljanju pravil mednarodne trgovine, pospešiti pripravo predloga o instrumentu za mednarodno javno naročanje in razviti še druge instrumente za odpravljanje izkrivljajočih učinkov tujih subvencij na enotnem trgu;
 - vlaganju v izobraževanje, usposabljanje in učinkovito uporabo znanj in spretnosti za intenzivnejše ohranjanje in ustvarjanje delovnih mest, podporo gospodarski in družbeni blaginji ter izvajanje potrebnih politik socialne zaščite v skladu s Pogodbama.
5. EU mora uresničevati ambiciozno evropsko industrijsko politiko in tako svojo industrijo napraviti bolj trajnostno, bolj zeleno, v svetu bolj konkurenčno in bolj odporno. Evropski svet poziva Komisijo, naj ugotovi, katere so strateške odvisnosti, zlasti v najobčutljivejših industrijskih ekosistemih, na primer na področju zdravja, in naj predlaga ukrepe za zmanjšanje teh odvisnosti, vključno z diverzifikacijo proizvodnih in dobavnih verig, zagotovitvijo strateških zalog ter s spodbujanjem proizvodnje in naložb v Evropi. Poziva k:

- zagotavljanju enakih konkurenčnih pogojev ter regulativnega okolja in okvira za državne pomoči, ki bodo naklonjeni inovacijam in bodo pripomogli k polni vključenosti MSP;
- razvoju novih industrijskih zavezništev, med drugim na področju surovin, medicinske opreme, mikroprocesorjev, varnih telekomunikacijskih omrežij, nizkoogljičnih industrij ter industrijskih oblakov in platform;
- pospešitvi pomoči za obstoječe pomembne projekte skupnega evropskega interesa, ki zadevajo baterije in mikroelektroniko, ter tiste, ki jih razvijajo države članice in industrija v okviru raznih zavezništev (na primer za internet stvari in čisti vodik), da bi preseгли tržne nepopolnosti in omogočili prodorne inovacije. Evropski svet poziva Komisijo, naj državam članicam pomaga pri razvoju novih pomembnih projektov skupnega evropskega interesa. Poleg tega poziva k nadaljnji krepitvi sinergij med uporabo sredstev EU in nacionalnih sredstev v zvezi s ključnimi tehnološkimi projekti, pri čemer je treba zagotoviti preglednost in odprto udeležbo MSP;
- razvoju avtonomije EU v vesoljskem sektorju in bolj integrirane industrijske baze obrambe.

Digitalna razsežnost

6. S pandemijo COVID-19 se je še izraziteje pokazalo, da je v Evropi treba pospešiti digitalni prehod. Za krepitev naše gospodarske osnove, zagotavljanje naše tehnološke suverenosti, krepitev naše konkurenčnosti v svetu, olajšanje prehoda na zeleno gospodarstvo, ustvarjanje delovnih mest in izboljšanje življenja državljanov in državljanek je ključnega pomena, da se izkoristijo priložnosti, ki jih ponuja ta prehod. Z gradnjo resnično digitalnega enotnega trga bo zagotovljen domač okvir, v katerem bodo evropska podjetja lahko rasla in se širila.

Evropski svet z zanimanjem pričakuje predlog akta o digitalnih storitvah, ki naj bi ga Komisija pripravila do konca leta, in jo poziva, naj do marca 2021 predloži obsežen „digitalni kompas“, ki bo določal konkretne digitalne ambicije EU za leto 2030. S takšnim kompasom naj bi vzpostavili sistem spremljanja za evropske strateške digitalne zmogljivosti in zmožnosti ter predvideli sredstva in ključne mejnike za doseganje naših ambicij.

7. Da bi bila EU digitalno suverena, mora zgraditi resnično digitalen enotni trg, okrepiti svojo sposobnost določanja lastnih pravil, sprejemanja avtonomnih tehnoloških odločitev ter razvoja in uporabe strateških digitalnih zmogljivosti in infrastrukture. EU bo na mednarodni ravni s pomočjo svojih orodij in regulativnih pristojnosti pripomogla k oblikovanju globalnih pravil in standardov. Ostala bo odprta za vsa podjetja, ki ravnajo skladno z evropskimi pravili in standardi. Digitalni razvoj mora ščititi naše vrednote, temeljne pravice in varnost ter biti socialno uravnotežen. Tak pristop, ki bo po meri človeka, bo še povečal privlačnost evropskega modela.
8. Digitalnemu prehodu bo namenjenih vsaj 20 % sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost, tudi za MSP. Ta sredstva bi morala skupaj s tistimi iz večletnega finančnega okvira prispevati k uresničevanju ciljev, kot so:
 - spodbujanje evropskega razvoja naslednje generacije digitalnih tehnologij, tudi superračunalnikov in kvantnega računalništva, blokovne verige in na človeka osredotočene umetne inteligence;
 - razvoj zmogljivosti v strateških digitalnih vrednostnih verigah, zlasti mikroprocesorjev;
 - pospešeno uvajanje zelo visokozmogljivih in varnih omrežnih infrastruktur, tudi optičnih in 5G, po vsej Evropski uniji;
 - krepitev zmožnosti EU, da se zaščiti pred kibernetскими grožnjami, zagotovi varno komunikacijsko okolje, zlasti prek kvantnega šifriranja, in dostop do podatkov za namene pravosodja in kazenskega pregona;

- sprostitve celotnega potenciala digitalnih tehnologij za doseganje ambicioznih okoljskih ciljev in ciljev podnebnih ukrepov iz julijskega svežnja;
 - nadgradnja digitalnih zmogljivosti v izobraževalnih sistemih.
9. Evropski svet pozdravlja evropsko strategijo za podatke, ki podpira digitalne ambicije EU v svetu za vzpostavitev pravega evropskega konkurenčnega podatkovnega gospodarstva, ob spoštovanju evropskih vrednot in zagotavljanju visoke ravni varnosti podatkov, varstva podatkov in zasebnosti. Poudarja, da je treba zagotoviti lažji dostop do visokokakovostnih podatkov ter spodbujati in omogočati boljšo izmenjavo in združevanje podatkov ter interoperabilnost. Pozdravlja vzpostavljanje skupnih evropskih podatkovnih prostorov v strateških sektorjih, zlasti pa poziva Komisijo, naj da prednost zdravstvenemu podatkovnemu prostoru, ki bi moral biti vzpostavljen do konca leta 2021.
10. Evropski svet poudarja, da je treba skladno z evropskimi pravili in standardi vzpostaviti zaupanja vredne, varne in zaščitene evropske storitve v oblaku, da se zagotovi, da bo evropske podatke mogoče shranjevati in obdelovati v Evropi. Zato pozdravlja koncept infrastrukture povezanih oblakov na ravni EU in poziva Komisijo, naj hitro napreduje z delom. Večje evropske zmogljivosti v oblaku bi morale skupaj s podpornim okvirom interoperabilnosti omogočiti tudi uporabo varnih in zanesljivih javnih in zasebnih digitalnih rešitev v oblaku, vključno z zagotavljanjem hitrejšega, učinkovitejšega, ustrežnejšega in preglednejšega dostopa do storitev e-uprave.
11. Evropski svet potrjuje Sklepe Sveta z dne 9. junija 2020 o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope. EU in države članice poziva, naj v celoti izkoristijo nabor orodij za kibernetško varnost 5G, ki je bil sprejet 29. januarja 2020, zlasti pa naj v zvezi s ključnimi sredstvi, ki so v ocenah tveganja, usklajenih na ravni EU, opredeljena kot kritična in občutljiva, uporabljajo ustrezne omejitve za dobavitelje, ki štejejo za visoko tvegane. Poudarja, da je treba vse morebitne dobavitelje 5G oceniti na podlagi skupnih objektivnih meril.

12. Da bi zagotovili hitro uvedbo 5G po vsej EU, Evropski svet obenem poziva vse države članice, naj Komisiji do konca tega leta predložijo svoje nacionalne načrte za uvajanje te tehnologije, kot je določeno v akcijskem načrtu za 5G.
13. EU mora imeti vodilno vlogo v svetu pri razvoju varne, zaupanja vredne in etične umetne inteligence. Evropski svet poziva Komisijo, naj:
 - predlaga načine za povečanje evropskih in nacionalnih javnih in zasebnih naložb v raziskave in inovacije na področju umetne inteligence ter njeno uvajanje;
 - zagotovi boljše usklajevanje ter več mrež in sinergij med evropskimi raziskovalnimi centri na temelju odličnosti;
 - zagotovi jasno in objektivno opredelitev visokotveganih sistemov umetne inteligence.
14. Evropski svet poziva k razvoju okvira za varne javne elektronske identifikacije (eID) na ravni EU, vključno z interoperabilnimi digitalnimi podpisi, da bi ljudje imeli nadzor nad svojo spletno identiteto in podatki ter da se omogoči dostop do javnih, zasebnih in čezmejnih digitalnih storitev. Komisijo poziva, naj do sredine leta 2021 pripravi predlog pobude za „evropsko digitalno identifikacijo“.

Naslednji koraki

15. Evropski svet bo vprašanja enotnega trga, industrijske politike in digitalne razsežnosti ponovno obravnaval na zasedanju marca 2021. V tem kontekstu bo ocenil tudi stanje v zvezi z delom glede pomembnega vprašanja obdavčitve digitalnega gospodarstva.

III. ZUNANJI ODNOSI

Vzhodno Sredozemlje

16. Stabilno in varno okolje v vzhodnem Sredozemlju ter razvoj kooperativnih in vzajemno koristnih odnosov s Turčijo sta za EU strateškega pomena. Dialog v dobri veri in odrekanje enostranskim dejanjem, ki so v nasprotju z interesi EU ter pomenijo kršitev mednarodnega prava in suverenih pravic držav članic EU, sta v tem oziru absoluten pogoj. Vse razlike je treba premostiti z miroljubnim dialogom in v skladu z mednarodnim pravom. Evropski svet v tem smislu ponovno potrjuje popolno solidarnost z Grčijo in Ciprom, katerih suverenost in suverene pravice je treba spoštovati.
17. EU pozdravlja nedavne ukrepe za krepitev zaupanja, ki sta jih sprejeli Grčija in Turčija, ter njuno napoved, da bosta nadaljevali neposredne pripravljalne pogovore, namenjene razmejitvi njunih epikontinentalnih pasov in izključnih ekonomskih con. Ta prizadevanja je treba ohraniti in še povečati.
18. Obenem Evropski svet ostro obsoja kršitve suverenih pravic Republike Ciper, ki se morajo nehati. Turčijo poziva, naj se v prihodnje vzdrži podobnih dejanj, ki pomenijo kršitev mednarodnega prava. Poudarja, da bi se bilo treba vprašanja razmejitve epikontinentalnih pasov in izključnih ekonomskih con lotiti z dialogom in pogajanja v dobri veri ob doslednem spoštovanju mednarodnega prava, ter Turčijo poziva, naj sprejme povabilo Cipra k dialogu, katerega cilj bi bil rešiti pomorske spore med Turčijo in Ciprom.

19. Evropski svet podpira hitro vrnitev k pogajanjem pod okriljem ZN in ostaja v celoti zavezan celoviti rešitvi ciprskega vprašanja v okviru ZN in v skladu z ustreznimi resolucijami VS ZN, vključno z resolucijama 550 in 789, ter v skladu z načeli, na katerih temelji EU. Enako pričakuje tudi od Turčije. EU je pripravljena aktivno sodelovati pri podpori pogajanjem, med drugim tako, da ob njihovem nadaljevanju imenuje predstavnika v misijo dobrih uslug ZN.
20. Če se bodo konstruktivna prizadevanja za končanje nezakonitih dejavnosti v razmerju do Grčije in Cipra ohranjala, se Evropski svet strinja, da bo uvedel pozitivno politično agendo EU-Turčija s posebnim poudarkom na posodabljanju carinske unije in olajševanju trgovine, medsebojnih stikov, dialogih na visoki ravni in nadaljnjim sodelovanjem pri migracijskih vprašanjih v skladu z izjavo EU-Turčija iz leta 2016. Svojega predsednika poziva, naj v sodelovanju predsednice Komisije in ob podpori visokega predstavnika oblikuje predlog za poživitev agende EU-Turčija v ta namen.
21. EU, ki opozarja, med drugim, na prejšnje sklepe o Turčiji iz oktobra 2019 in jih potrjuje, bo ob morebitnih ponovnih enostranskih dejanjih ali izzivanjih, ki bi pomenila kršitev mednarodnega prava, uporabila vse instrumente in možnosti, ki jih ima na razpolago, vključno s tistimi iz člena 29 PEU in člena 215 PDEU, za obrambo svojih interesov in interesov svojih držav članic.

Evropski svet bo še naprej pozorno spremljal stanje in se v skladu z njim vračal k tem vprašanjem ter po potrebi odločal najpozneje na decembrskem zasedanju.
22. Evropski svet še poziva k izvedbi večstranske konference o vzhodnem Sredozemlju in poziva visokega predstavnika, naj se vključi v pogovore o njeni organizaciji. O podrobnostih, kot so udeležba, tematika in časovni raspored, se bodo morale dogovoriti vse udeležene strani. Na konferenci bi lahko obravnavali vprašanja, za katera je treba najti večstranske rešitve, tudi o pomorski razmejčitvi, varnosti, energiji, migracijah in gospodarskem sodelovanju.

Kitajska

23. Evropski svet pozdravlja ustno poročilo o srečanju voditeljev in voditeljic EU s predsednikom Xi Jinpingom 14. septembra ter podpis sporazuma o geografskih označbah. Poudarja, da je treba gospodarske odnose preuravnorežiti in doseči vzajemnost. Opozarja na cilj, v skladu s katerim bi se do konca tega leta morala zaključiti pogajanja o ambicioznem celovitem sporazumu o naložbah EU-Kitajska, ki rešuje vprašanje sedanjih asimetrij pri dostopu do trga, pomeni prispevek k enakim konkurenčnim pogojem in določa pomembne zaveze glede trajnostnega razvoja. Prav tako poziva Kitajsko k uresničevanju že danih zavez v zvezi z odpravljanjem ovir za dostop na trg, k napredovanju pri reševanju vprašanja presežnih zmogljivosti in k sodelovanju pri pogajanjih o industrijskih subvencijah pod okriljem Svetovne trgovinske organizacije.
24. Evropski svet želi Kitajsko spodbuditi k prevzemanju več odgovornosti pri reševanju svetovnih izzivov. Pri tem sta mišljena še zlasti ambicioznejše podnebno ukrepanje v skladu s cilji Pariškega sporazuma in cilji v zvezi z biotsko raznovrstnostjo in podpora multilateralnemu odzivanju na pandemijo COVID-19, predvsem kar zadeva zdravljenje in cepiva, neodvisno pregledovanje mednarodnega zdravstvenega odzivanja in odpis dolga kot nujni pogoj za okrevanje v kontekstu pandemije, še posebej v Afriki. Evropski svet kot pomemben korak v pravo smer pozdravlja izjavo predsednika Xi Jinpinga, podano po videosrečanju voditeljev in voditeljic, da bo Kitajska skušala do leta 2060 doseči ogljično nevtralnost.
25. Evropski svet poudarja, da je resno zaskrbljen zaradi stanja na področju človekovih pravic na Kitajskem, tudi kar zadeva dogajanje v Hongkongu in ravnanje s pripadniki in pripadnicami manjšin, kot je navedel že ob junijskem vrhu EU-Kitajska in ob srečanju voditeljev in voditeljic 14. septembra.
26. Evropski svet ponovno potrjuje politiko pristopanja k odnosom EU-Kitajska, kot jo določa skupno sporočilo Komisije in visokega predstavnika „EU-Kitajska – strateška vizija“ iz marca 2019, in poziva k nadaljnjim koherentnim prizadevanjem za njeno izvajanje. Komisijo in visokega predstavnika poziva, naj do marca 2021 predložita poročilo o napredku. Z zanimanjem pričakuje srečanje vseh svojih članov in članic s predsednikom Xi Jinpingom leta 2021.

Belorusija

27. Evropski svet obsoja nesprejemljivo nasilje beloruskih oblasti nad miroljubnimi protestniki in protestnicami ter ustrahovanje, samovoljne aretacije in pridržanja po predsedniških volitvah, katerih rezultatov ne priznava. V celoti podpira demokratično pravico prebivalcev in prebivalk Belorusije, da svojega predsednika izvolijo na novih volitvah, ki bodo svobodne in poštene, brez zunanjega vmešavanja. Beloruske oblasti poziva, naj prenehajo z nasiljem in represijo, izpustijo vse priprte in politične zapornike, spoštujejo svobodo medijev in civilno družbo ter začnejo vključujoč narodni dialog. Strinja se, da bi bilo treba sprejeti omejevalne ukrepe, in poziva Svet, naj brez odlašanja sprejme ustrezní sklep. Obenem spodbuja Evropsko komisijo, naj pripravi celovit načrt gospodarske podpore za demokratično Belorusijo.
28. Kar zadeva belorusko jedrsko elektrarno Ostrovec, Evropski svet ponavlja, kako pomembno je, da se zagotovita jedrska in okoljska varnost.

Konflikt v Gorskem Karabahu

29. Evropski svet poziva k takojšnji prekinitvi sovražnosti in strani odločno poziva, naj se ponovno zavežeta trajnemu premirju in mirni rešitvi spora. Smrtne žrtve in posledice, ki prizadevajo civilno prebivalstvo, so nesprejemljive. Konflikta ne bo mogoče rešiti niti z vojaškimi sredstvi niti s kakršnim koli zunanjim vmešavanjem. Azerbajdžan in Armenija bi morala brez predpogojev sestiti k stvarnim pogajanjem. Evropski svet izraža podporo sopedredujočim skupini OVSE iz Minska, visokega predstavnika pa poziva, naj preuči, kako bo EU proces reševanja spora podpirala v prihodnje.

Aleksej Navalni

30. Evropski svet obsoja poskus umora Alekseja Navalnega z bojnim kemičnim živčnim strupom iz skupine „novičok“. Uporaba kemičnega orožja pomeni hudo kršitev mednarodnega prava. Evropski svet poziva oblasti Ruske federacije, naj v celoti sodelujejo z Organizacijo za prepoved kemičnega orožja (OPCW), da se zagotovi nepristranska mednarodna preiskava in se odgovorne privede pred sodišče. Evropski svet bo to zadevo ponovno obravnaval na zasedanju 15. in 16. oktobra 2020.
-